OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
CHRISTINE STIX-HACKL
przedstawiona w dniu 13 września 2005 r. [1]

I — Wstęp

1. Niniejsze postępowanie odwoławcze dotyczy kwestii procesowej istotnej dla praktyki Sądu Pierwszej Instancji, a mianowicie tego, w jakich okolicznościach Sąd może odrzucić skargę jako oczywiście niedopuszczalną. Chodzi więc o wykładnię przesłanek proceduralnych art. 111 regulaminu Sądu Pierwszej Instancji (zwanego dalej „regulaminem").

2. Przedmiotem niniejszego postępowania jest dokonanie analizy postanowienia Sądu Pierwszej Instancji mającego za przedmiot skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji Wspólnot Europejskich w sprawie zawarcia umowy o badania z jednostką badawczą.

1 — Język oryginału: niemiecki.

II — Ramy prawne

3. Regulamin Sądu w brzmieniu stosowanym w czasie postępowania stanowi w artykule 111:

„Jeżeli Sąd jest oczywiście niewłaściwy do rozpoznania skargi lub jeżeli skarga jest oczywiście niedopuszczalna albo oczywiście pozbawiona podstawy prawnej, Sąd, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, może, bez dalszych czynności procesowych, podjąć decyzję, wydając postanowienie z uzasadnieniem".

4. Artykuł 64 regulaminu stanowi między innymi:

„§ 1

Celem środków organizacji postępowania jest zapewnienie, w najlepszy sposób, przygotowania spraw do rozprawy, prowadzenia

postępowania oraz rozstrzygania sporów. Środki te określa Sąd, po wysłuchaniu rzecznika generalnego.

§ 2

Celem środków organizacji postępowania jest w szczególności:

a) zapewnienie właściwego przebiegu procedury pisemnej lub ustnej oraz usprawnienie przeprowadzania dowodów;

b) określenie kwestii, w odniesieniu do których argumentacja stron wymaga uzupełnienia lub które wymagają przeprowadzenia dowodu;

c) wyjaśnienie zakresu żądań stron, ich zarzutów i argumentów oraz wyjaśnienie istniejących między nimi kwestii spornych;

d) ułatwienie polubownego rozstrzygania sporów.

§ 3

Środki organizacji postępowania mogą w szczególności obejmować:

a) zadawanie pytań stronom;

b) wzywanie stron do składania oświadczeń ustnych lub pisemnych, dotyczących niektórych aspektów sporu;

c) żądanie od stron postępowania lub osób trzecich przedstawienia informacji lub złożenia wyjaśnień;

d) żądanie przedstawienia dokumentów i innych materiałów dotyczących sprawy;

e) wzywanie pełnomocników stron lub samych stron na posiedzenia.

§ 4

Każda strona może, na każdym etapie postępowania, zaproponować przyjęcie lub zmianę środków organizacji postępowania. W takim przypadku, przed zarządzeniem tych środków, inne strony powinny zostać wysłuchane.

Jeżeli wymagają tego okoliczności postępowania, Sąd informuje strony o zamierzonych środkach oraz umożliwia im przedstawienie uwag ustnie lub na piśmie.

[...]".

III — Stan faktyczny

5. Asian Institute of Technology (AIT) jest organizacją o celu niezarobkowym, zajmującą się nauczaniem w zakresie technologii oraz badaniami, z siedzibą w Tajlandii. Nieposiadająca osobowości prawnej jednostka Center for Energy-Environmental Research and Development (CEERD) wchodziła w skład AIT do 2001 r. Jej dyrektorem do dnia 31 grudnia 2001 r. był T. Lefèvre.

6. W ramach programu „Asia-Invest kontakty między przedsiębiorstwami" Komisja w dniu 10 kwietnia 2001 r. opublikowała zaproszenie do składania wniosków (EUROPEAID/11244/C/G).

7. CEERD złożył w dniu 19 listopada 2001 r. wniosek podpisany przez T. Lefèvre'a, działającego w charakterze dyrektora tej jednostki.

8. Po dokonaniu właściwej oceny wniosku Komisja podjęła decyzję o zawarciu umowy z CEERD. Umowa z dnia 27 lutego 2002 r. podpisana została przez T. Lefèvre'a, występującego w charakterze dyrektora CEERD. Zaliczka w wysokości 27 481,88 EUR została przelana na konto założone w Thai Farmers Bank w imieniu Foundation for International Human Resource Development (fundacji na rzecz rozwoju międzynarodowych zasobów ludzkich, zwanej dalej „FIHRD").

9. W dniu 17 lipca 2002 pełnomocnik AIT zwrócił się pismem do Komisji (Biura Współpracy przy Komisji EuropeAid) o udzielenie informacji na temat projektu zatytułowanego „Facilitating the Dissemination of European Clean Technologies in Thailand" (wspierania rozpowszechniania czystych technologii europejskich w Tajlandii). W piśmie tym zwrócił on uwagę na to, że CEERD jest jednostką AIT pozbawioną osobowości prawnej, a T. Lefèvre był jej dyrektorem jedynie do dnia 31 grudnia 2001 r.

10. W odpowiedzi na to pismo dyrektor Biura Współpracy przy Komisji (EuropeAid) E.W. Muller wystosował w dniu 21 lipca 2002 r. następujące pismo do pełnomocnika AIT:

„Na przedstawioną przez państwa prośbę udzielam następujących informacji:

— sporna umowa została podpisana w imieniu EuropeAid przeze mnie

i p. Eicha w dniu 22 lutego 2002 r. oraz przez profesora Thierry'ego Lefèvre'a, dyrektora Center for Energy-Environmental Research and Development, w dniu 27 lutego 2002 r.;

— kwota łączna projektu wynosi 68 704,70 [EUR], z czego kwota w wysokości 34 352,35 [EUR] stanowi subwencję do projektu wypłaconą przez Komisję Europejską;

— 80% subwencji Wspólnoty, czyli 27 481,88 [EUR], wpłacono tytułem zaliczki. Pozostała kwota, czyli 6870,47 [EUR], zostanie wypłacona, gdy projekt zostanie ukończony;

— okres wykonania projektu wynosi 15 miesięcy i kończy się w dniu 28 maja 2003 r.;

— załącznik do niniejszego pisma stanowi informację dotyczącą pozostałej kwoty;

— umowa została zawarta w następstwie opublikowania zaproszenia do składania wniosków w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* z dnia 10 kwietnia 2001 r. w ramach programu Asia-Invest, z tym samym opisem jak wskazany powyżej;

— przyznanie umów jest wynikiem konsultacji w ramach komisji ds. oceny, a umowy muszą zostać zatwierdzone przez podmiot zawierający umowę, a więc przez Komisję".

IV — Postępowanie przed Sądem Pierwszej Instancji i zaskarżone postanowienie

11. W dniu 23 września 2002 r. AIT złożył do Sądu Pierwszej Instancji skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji z dnia 4 lipca 2000 r. dotyczącej zawarcia umowy z T. Lefèvrem, działającym w charakterze dyrektora CEERD/FIHRD (sprawa T-287/02). Tym samym AIT wniósł skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji z dnia 22 lutego 2002 r. dotyczącej zawarcia umowy z CEERD (sprawa T-288/02).

12. W dniu 20 grudnia 2002 r. Komisja złożyła odpowiedź na skargę, wnosząc w szczególności o połączenie tych dwóch postępowań. AIT sprzeciwił się temu.

13. Ponadto Komisja w odpowiedzi na skargę podniosła zarzut niedopuszczalności skargi w sprawie T-288/02 i uzasadniła to tym, że umowa nie dotyczy bezpośrednio

i indywidualnie AIT oraz decyzja Komisji nie stanowi dla AIT aktu niekorzystnego.

14. W trakcie postępowania w sprawie T-288/02 Sąd wezwał Komisję do przedstawienia określonych dokumentów. W dniu 22 lipca 2003 r. Komisja zastosowała się do tego wezwania, następnie Sąd wezwał AIT do przedstawienia uwag w przedmiocie zarzutu niedopuszczalności. AIT zastosował się do wezwania w terminie.

15. Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2003 r. Sąd zgodnie z art. 113 i 114 regulaminu odrzucił skargę w sprawie T-287/02 jako oczywiście niedopuszczalną.

16. Postanowieniem z dnia 15 października 2003 r. Sąd zgodnie z art. 111 regulaminu odrzucił skargę w sprawie T-288/02 jako oczywiście niedopuszczalną.

17. Sąd uzasadnił swoje stanowisko w ten sposób, że został on w wystarczającym stopniu poinformowany przez strony postępowania w drodze pisemnych oświadczeń i z tego względu nie otworzył procedury ustnej.

18. Sąd oparł się przy tym na utrwalonym orzecznictwie, z którego wynika, że przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej przez osobę fizyczną lub prawną mogą być jedynie, zgodnie z art. 230 akapit czwarty WE, akty wywołujące wiążące skutki prawne naruszające interesy skarżącego poprzez znaczącą zmianę jego sytuacji prawnej.

19. Zdaniem Sądu z akt sprawy wynika, że Komisja wydała decyzję, mając pełną świadomość faktu, że druga strona umowy była jednostką odrębną od AIT, a CEERD i jego dyrektor nie byli już związani z AIT.

20. Wniosek z dnia 19 listopada 2001 r., a w szczególności jego część II, wyraźnie wskazuje na przeniesienie CEERD do FIHRD oraz na fakt, że T. Lefèvre nie jest już zatrudniony w AIT. Tak więc podstawą decyzji Komisji nie był ani błąd, ani świadome wprowadzenie w błąd.

21. Z tego względu decyzja kierowana jest do CEERD/FIHRD, nie zaś do AIT. Umowa nie nakłada żadnych zobowiązań na AIT oraz nie przyznaje mu żadnego prawa, dlatego decyzja nie dotyczy AIT. Z tego względu AIT nie może twierdzić, że zaskarżona decyzja jest aktem wywołującym wiążące skutki prawne mogące naruszyć jego interesy poprzez znaczną zmianę jego sytuacji prawnej.

22. Z tego względu Sąd odrzucił skargę jako oczywiście niedopuszczalną.

V — Odwołanie: żądania i zarzuty

23. Od postanowienia Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich (piąta izba) z dnia 15 października 2003 r. w sprawie T-288/02 Asian Institute of Technology (AIT) przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, AIT wniósł odwołanie w dniu 22 grudnia 2003 r.

24. AIT wniósł do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 15 października 2003 r.;

— skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd lub też

— otwarcie procedury ustnej;

— stwierdzenie nieważności decyzji Komisji z dnia 22 lub 27 lutego 2002 r. w sprawie zawarcia umowy o badania z T. Lefèvrem występującym jako dyrektor Center for Energy-Environment Research and Development.

25. Ze względu na uchylenie postanowienia AIT opiera swoje odwołanie zasadniczo na trzech zarzutach. Po pierwsze AIT podnosi uchybienie w postępowaniu, ponieważ Sąd Pierwszej Instancji odrzucił skargę jako oczywiście niedopuszczalną. Po drugie AIT wskazuje na błąd w ocenie na etapie badania dopuszczalności skargi z uwagi na art. 230 akapit czwarty WE. Po trzecie, tytułem żądania ewentualnego, AIT podnosi naruszenie praw wynikających z Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

VI — W przedmiocie wniosku dotyczącego uchylenia postanowienia

A — *W przedmiocie zarzutu pierwszego*

1. Argumentacja stron

a) AIT

26. AIT opiera swój wniosek o uchylenie spornego postanowienia na trzech zarzutach.

27. Zarzut pierwszy AIT opiera na uchybieniach procesowych. Sąd Pierwszej Instancji miał odrzucić jako oczywiście niedopuszczalną skargę wniesioną przez AIT w sprawie T-288/02, opierając się na art. 111 swojego regulaminu. Oczywista niedopuszczalność może być skutecznie podnoszona tylko na początku postępowania i nie może wynikać z przeprowadzenia dalszego postępowania dowodowego. Jeżeli natomiast skarga nie jest oczywiście niedopuszczalna, a niedopuszczalność zostaje stwierdzona dopiero po przedstawieniu środka dowodowego, wchodzi ona w zakres zastosowania art. 113 regulaminu Sądu, nie zaś art. 111 regulaminu. Przy niedopuszczalności, która nie jest oczywista, istnieje gwarancja, że pominięcie procedury ustnej zależy od swobodnego uznania Sądu, w przeciwieństwie do art. 111 regulaminu, zgodnie z którym pomija się ją automatycznie. W niniejszym przypadku Sąd uzależnił oczywistą niedopuszczalność od wyników dalszego postępowania dowodowego i w ten sposób odmówił skarżącemu prawa do przedstawienia stanowiska.

b) Komisja

28. Komisja uważa pierwszy zarzut za bezzasadny. W szczególności wskazuje ona na to, że w odpowiedzi na skargę podniosła zarzut niedopuszczalności skargi. Ponadto AIT w swojej replice miał przedstawić obszerne uwagi w przedmiocie przedłożonych dokumentów. Komisja twierdzi ponadto, że niedopuszczalność skargi wynika nie z przedłożonych przez Komisję w lipcu 2003 r. dokumentów, lecz z odpowiedzi na skargę i z załączonych do niej dokumentów.

2. Ocena

29. W ramach oceny pierwszego zarzutu, w którym chodzi o kwestię zgodności z prawem zastosowania art. 111 regulaminu, w pierwszym rzędzie należy wyprowadzić znaczenie tego przepisu z jego brzmienia.

30. Głównym przedmiotem rozważań powinno być znaczenie określenia „oczywisty". Taka bardziej precyzyjna klasyfikacja niedopuszczalności może mieć dwojakie znaczenie. Z jednej strony, z formalnego punktu widzenia, określenie to można interpretować w ten sposób, że niedopuszczalność istnieje bez żadnych wątpliwości, może nawet przy pierwszej analizie. Z drugiej strony określenie „oczywisty" można rozumieć jako bardzo znaczący i poważny, za czym przemawia także kilka innych wersji językowych. Przepis ten mógłby więc opierać się na koncepcji materialnej, w tym rozumieniu, że obejmuje on jasne i bezsporne przypadki.

31. Skoro brzmienie art. 111 regulaminu może być interpretowane dwojako, należy następnie omówić genezę tego przepisu.

32. W celu przedstawienia historycznego rozwoju należy cofnąć się do okresu przed utworzeniem Sądu Pierwszej Instancji, gdyż

już pierwszy regulamin Sądu z 1991 r. zawierał zasadniczo jednakowo brzmiący przepis. Odpowiadał on pod względem treści art. 92 § 1 regulaminu Trybunału z 1991 r. [2].

33. Ponieważ przepis będący przedmiotem niniejszego postępowania został sformułowany podobnie do art. 92 § 1 regulaminu Trybunału, zaleca się powtórzenie brzmienia poprzednio obowiązującej wersji, a więc wspólnego prekursorskiego przepisu w tak zwanych zmianach do regulaminu Trybunału Wspólnot Europejskich [3] z dnia 12 września 1979 r. [4]:

„Jeżeli Trybunał jest oczywiście niewłaściwy do rozpoznania skargi wniesionej zgodnie z art. 38 § 1, Trybunał może oddalić skargę jako niedopuszczalną, wydając postanowienie z uzasadnieniem. Orzeczenie to może zostać wydane jeszcze przed przekazaniem skargi stronie skarżącej".

34. Z przepisu tego jasno wynika, że wydanie postanowienia w sprawie niedopuszczalności, nawet jeśli jest ona oczywista, było uprawnieniem, a nie obowiązkiem. Ponadto z przepisu tego można wnioskować, że decyzja w tej sprawie mogła być podjęta na wczesnym etapie postępowania. Obowiązek w tym zakresie nie istniał.

35. Późniejsze brzmienia regulaminu Trybunału i Sądu wynikały z tego rozumowania, wybierając jednak ogólniejsze sformułowanie. Zezwalały one na podjęcie decyzji bez przeprowadzenia postępowania.

36. Regulaminy nie ustanawiają bardziej szczegółowych przepisów w odniesieniu do etapu postępowania, na którym może zostać wydane takie postanowienie o oczywistej niedopuszczalności, a dotyczy to zarówno pierwotnej wersji, jak i wersji stosowanej w niniejszym przypadku.

37. Zarówno z brzmienia, jak i genezy tego przepisu można jednak wnioskować, że możliwość podjęcia decyzji w drodze postanowienia na wczesnym etapie postępowania służy jego przyspieszeniu. W takich przypadkach można zrezygnować z normalnego trybu postępowania i skorzystać z uproszczonej procedury. Obowiązek w tym zakresie nie istnieje.

2 — Artykuł 92 § 1 w pierwotnym brzmieniu z 1991 r. (zmiany regulaminu Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z dnia 15 maja 1991 r., Dz.U. L 176, str. 1) stanowił: „Jeżeli Trybunał jest oczywiście niewłaściwy do rozpoznania skargi lub jeżeli skarga jest oczywiście niedopuszczalna, Trybunał po wysłuchaniu rzecznika generalnego może bez dalszych czynności procesowych podjąć decyzję, wydając postanowienie z uzasadnieniem".

3 — Regulamin Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 1959 r. (Dz.U. 1959, nr 18, str. 349) został przezeń zastąpiony.

4 — Dz.U. 1979, L 238, str. 1.

38. Z regulaminu nie można jednak wywnioskować jakichkolwiek dalszych przesłanek pozwalających oprzeć wydanie postanowienia na art. 111.

39. Dotychczasowe orzecznictwo Trybunału nie dostarcza wprawdzie żadnych wyraźnych prejudykatów, jednakże można wykorzystać wskazówki Trybunału dla interpretacji art. 111 regulaminu.

40. Z wyroku Trybunału w postępowaniu odwoławczym w sprawie Alexopoulou, dotyczącej właściwie oczywistej bezzasadności, można zdecydowanie wywnioskować, że Trybunał opowiada się za koncepcją materialną [5].

41. Stopień odstępstwa od dotychczasowego orzecznictwa był dla Trybunału rozstrzygającym kryterium oczywistego charakteru bezzasadności. To rozumowanie prowadziło wprawdzie do orzeczenia o braku zasadności, ale może się przełożyć również na niedopuszczalność. Mogłoby to oznaczać, że istotnym elementem jest stopień odejścia od warunków wymaganych prawem wspólnotowym.

42. Sprawa Autosalone Iskra dei Fratelli Rossi pokazuje, że w odniesieniu do niedopuszczalności Trybunał również przychyla się raczej do materialnej koncepcji.

43. We wspomnianym postępowaniu odwoławczym Trybunał nie badał wprawdzie tego, w jakim czasie Sąd, opierając się na art. 111 swojego regulaminu, wydał postanowienie, lecz czy zawarty w tym przepisie warunek wysłuchania rzecznika generalnego został dochowany [6].

44. Jak pokazuje jednak postępowanie przed Sądem przeprowadzone w tej sprawie [7], Sąd wydał postanowienie zgodnie z art. 111 regulaminu dopiero po skierowaniu do stron wezwania do złożenia wyjaśnień.

45. Także w postępowaniu przed Sądem, które było podstawą postępowania odwoławczego w sprawie Infrisa [8], Sąd skierował do stron zapytanie przed wydaniem postanowienia zgodnie z art. 111 regulaminu [9].

5 — Wyrok z dnia 1 lipca 1999 r. w sprawie C-155/98 PAlexopolou przeciwko Komisji, Rec. str. I-4069, pkt 13.

6 — Postanowienie z dnia 18 lipca 2002 r. w sprawie C-136/01 P Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi przeciwko Atomgemeinschaft, Rec. str. I-6565, pkt 17 i nast.

7 — Postanowienie Sądu z dnia 17 stycznia 2001 r. w sprawie T-124/99 Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi przeciwko Komisji, Rec. str. II-53.

8 — Postanowienie z dnia 14 października 1999 r. w sprawie C-437/98 P Infrisa przeciwko Komisji, Rec. str. I-7145.

9 — Postanowienie Sądu z dnia 15 września 1998 r. w sprawie T-136/95 Industria del Frio Auxiliar Conservera przeciwko Komisji, Rec. str. II-3301.

46. Nawet kierując się koncepcją formalną, czyli skupiając się na sytuacji procesowej, podjęcie czynności przez Sąd w niniejszym postępowaniu jest mimo to zgodne z art. 111 regulaminu.

47. Jak wskazano powyżej, z zastosowanego w niniejszym przypadku brzmienia regulaminu nie można bowiem wywnioskować, że dla oceny oczywistego charakteru niedopuszczalności należy uwzględnić jedynie pierwsze pismo procesowe, czyli skargę.

48. W związku z tym powstaje pytanie, czy podjęcie środków organizacji postępowania w rozumieniu art. 64 regulaminu nie stoi w sprzeczności z zastosowaniem art. 111. Tego rodzaju wyłączenia nie można jednak wywnioskować ani z wymogów dotyczących tych środków, ani z wymogów dotyczących podjęcia decyzji na podstawie art. 111.

49. Z wytyczonego art. 64 § 1 celu wynika, że środki organizacji postępowania powinny zapewnić między innymi przygotowanie spraw do ich rozstrzygnięcia, a ponieważ nie przewiduje się żadnego ograniczenia do określonych kategorii podejmowanych decyzji, można wyprowadzić wniosek, że środki organizacji postępowania mogą służyć także przygotowaniu spraw do rozstrzygnięcia w trybie art. 111 regulaminu.

50. Artykuł 64 § 2 lit. c) konkretyzuje tę kwestię w tym sensie, że środki organizacji postępowania mają między innymi na celu wyjaśnienie zakresu żądań stron, ich zarzutów i argumentów oraz wyjaśnienie istniejących między nimi kwestii spornych.

51. Ponieważ Sąd może wydać postanowienie na podstawie art. 111 regulaminu nie tylko przed wniesieniem odpowiedzi na skargę, lecz także na późniejszym etapie, pozbawione logiki byłoby rozwiązanie polegające na umożliwieniu Sądowi biernego oczekiwania na dalsze postępowanie i niepozwolenie mu na podejmowanie środków organizacji postępowania.

52. W rezultacie oznacza to, że kryterium oczywistego charakteru niedopuszczalności jest spełnione nie tylko wtedy, gdy wynika to z pism, które są składane na bardzo wczesnym etapie postępowania. Oczywista niedopuszczalność może mieć miejsce również wtedy, gdy wyniknie dopiero na późniejszym etapie, włącznie z przypadkiem, w którym można ją wywieść ze szczególnych dokumentów, przedkładanych dopiero na wezwanie Sądu.

53. W niniejszym postępowaniu Sąd zażądał od Komisji przedstawienia tekstu zaproszenia do składania wniosków, przepisów prawnych odnoszących się do przyznawania

subwencji przewidzianych przez program Asia-Invest oraz pełnego wniosku CEERD.

54. Skoro pewne części tych pism zostały dołączone już do skargi, jest to, ściśle rzecz biorąc, uzupełnienie skargi.

55. W tym przypadku nie ma potrzeby badania tego, co wynika z samej skargi ani tego, czy konieczne było wezwanie Sądu sformułowane w ten właśnie sposób. Wezwanie Sądu nie stoi w każdym razie w sprzeczności z zastosowaniem art. 111 regulaminu.

56. Zgodnie z art. 64 regulaminu wezwanie to odpowiada prawidłowemu postępowaniu organu orzekającego, dla którego właściwy jest także element kontradyktoryjny.

57. W związku ze stwierdzeniem AIT, że nie przeprowadzono procedury ustnej, należy zauważyć, że art. 111 regulaminu nie przewiduje obowiązkowego przeprowadzenia takiej procedury. Ponadto zasada postępowania kontradyktoryjnego może być zachowana także bez procedury ustnej. Taki właśnie ma charakter działanie Sądu w spornym postępowaniu, ponieważ wspomniana zasada jest zachowana poprzez procedurę pisemną. W tej formie Sąd wezwał AIT do złożenia oświadczeń dotyczących niektórych kwestii, w szczególności niedopuszczalności, a AIT skorzystał z tej możliwości. AIT nie tylko więc otrzymał możliwość przedstawienia swojego stanowiska, lecz także z niej skorzystał.

58. Jeśli jednak AIT twierdzi, że Sąd winien był postępować zgodnie z art. 113 regulaminu, to nie zauważa się przy tym, że również ten przepis nie gwarantuje przeprowadzenia procedury ustnej, ponieważ z odesłania w tym przepisie do art. 114 § 3 i 4 regulaminu wynika, że Sąd może odstąpić od procedury ustnej.

59. Nie można zarzucić Sądowi tego, że podjął decyzję na podstawie art. 111 regulaminu, ponieważ Sąd mógł ją podjąć już na podstawie przedłożonych mu pism, a w procedurze ustnej nie uzyskano by dodatkowych informacji.

60. W konsekwencji Sąd nie naruszył prawa w związku z zastosowaniem regulaminu.

61. W związku z powyższym zarzut pierwszy jest bezzasadny.

B — *W przedmiocie zarzutu drugiego*

1. Argumenty stron

a) AIT

62. Jako drugi zarzut AIT podnosi błędy w ocenie popełnione na etapie badania dopuszczalności skargi w świetle art. 230 akapit czwarty WE. Zdaniem AIT Sąd naruszył prawo, opierając uzasadnienie swojej decyzji na pkt 9 wyroku Trybunału z dnia 11 listopada 1981 r. w sprawie 60/81 IBM przeciwko Komisji, Rec. str. 2639.

63. AIT twierdzi, że w związku z tym, iż sam nie był „adresatem" decyzji w sprawie zawarcia umowy, Sąd powinien był zastosować kryterium zawarte w wyroku w sprawie Plaumann, wraz ze złagodzeniami wprowadzonymi do tego orzecznictwa przez Trybunał w celu mniej restrykcyjnej interpretacji art. 173 akapit czwarty traktatu WE (obecnie art. 230 akapit czwarty WE), ponieważ „CEERD/FIHRD", z którym Komisja zawarła umowę, jest konkurentem „CEERD/AIT", w dodatku nieuczciwym. Przyznanie umowy przez Komisję na rzecz „CEERD/FIHRD", które spowodowało utratę przez AIT możliwości skorzystania z jego przewagi nad konkurencją wynikającej z faktu, że „CEERD/AIT" był jednym z jego oddziałów, naruszyło w istotny sposób pozycję konkurencyjną AIT. Zaskarżona decyzja narusza prawo AIT do używania swojej nazwy i logo „CEERD", co wyróżnia jego sytuację w porównaniu z sytuacją wszystkich innych uczestników obrotu gospodarczego. Kwestionowana umowa dotyczy AIT bezpośrednio i indywidualnie, ponieważ narusza ona istotnie jego pozycję konkurencyjną, chociaż AIT nie prowadzi działalności handlowej. AIT nie skorzystał ze swoich praw procesowych, które wynikają z zaproszenia do składania wniosków. Ponadto druga umowa z 2002 r. jest tylko przedłużeniem umowy z 2000 r.

b) Komisja

64. Komisja uważa, że drugi zarzut — jako nowy argument — jest niedopuszczalny, ponieważ AIT nie podniósł go przed Sądem.

65. Komisja twierdzi, że w każdym razie zarzut drugi jest bezzasadny. Fakt, że zawarcie umowy z „CEERD/FIHRD" naruszyło pozycję konkurencyjną AIT, nie indywidualizuje AIT w świetle orzecznictwa Trybunału w wystarczającym stopniu. Konsekwencje dla pozycji rynkowej nie wynikają z decyzji Komisji, lecz z wykorzystania nazwy przez ówczesnego współpracownika.

66. Argument, że umowa zawarta dnia 27 lutego 2002 r. jest tylko kontynuacją umowy zawartej z AIT w dniu 4 lipca 2000 r., jest w zupełności bezzasadny, ponieważ obydwie umowy były niezależne od siebie. Na to wskazują różne okoliczności, jak na przykład przeprowadzenie odrębnych postępowań oraz inny przedmiot drugiego zaproszenia do składania wniosków.

67. Jeżeli chodzi o argument opierający się na wyroku z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie C-309/89 Codorniu przeciwko Radzie, Rec. str. I-1853, Komisja podkreśla, że umowa zawarta z CEERD nie pozbawia AIT nazwy CEERD. Ponadto umowa ta już wygasła. Zachowanie T. Lefèvre'a powinno być przedmiotem rozstrzygnięcia przed sądami tajlandzkimi.

2. Ocena

a) Dopuszczalność

68. W odniesieniu do dopuszczalności zarzutu drugiego należy wskazać na to, że kwestionuje się w nim orzeczenie Sądu ze względu na jego uzasadnienie. Argumenty podnoszone przez AIT dotyczą dokonanej przez Sąd wykładni art. 230 akapit czwarty WE. Takie zarzuty, które odnoszą się do prawnej oceny sposobu postępowania Sądu, są z natury rzeczy nowe, ponieważ w ogóle nie mogły być one podniesione przed Sądem.

69. W związku z powyższym zarzut drugi jest dopuszczalny.

b) Uzasadnienie

70. W związku z zarzutem AIT, że powołanie się przez Sąd w pkt 27 postanowienia na wyrok Trybunału w sprawie IBM [10] jest niewłaściwe, należy zauważyć, że cytat ten jest nieodpowiedni ze względu na jego kontekst prawny.

71. Wspomniany wyrok dotyczył bowiem działań podejmowanych w postępowaniu wieloetapowym, przy czym chodziło o kwestię, który ze środków Komisji stanowił akt podlegający zaskarżeniu.

72. Inne cytaty z orzecznictwa w pkt 27, które mają przedstawiać utrwalone orzecznictwo, okazują się natomiast bardziej odpo-

10 — Wyrok z dnia 11 listopada 1981 r. w sprawie 60/81 IBM przeciwko Komisji, Rec. str. 2639.

wiednie, ponieważ w zasadzie wyrażają one następującą zasadę:

„Przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej przez osobę fizyczną lub prawną mogą być jedynie, zgodnie z art. 173 akapit czwarty traktatu WE, akty wywołujące wiążące skutki prawne mogące naruszyć interesy skarżącego poprzez znaczącą zmianę jego sytuacji prawnej".

73. Należy ponadto zbadać, czy właściwa jest argumentacja prawna Sądu zawarta w pkt 28–30 postanowienia. Nie należy natomiast rozważać w tym postępowaniu odwoławczym ram faktycznych dotyczących różnych pism.

74. Zawarta w pkt 30 ocena Sądu, zgodnie z którą decyzja wydana przez Komisję była skierowana do CEERD/FIHRD, jest zgodna z prawem.

75. Należy zbadać, czy właściwa pod względem prawnym była ocena Sądu, zgodnie z którą decyzja ta nie spełniała wymogu w postaci wywoływania wiążących skutków prawnych mogących naruszyć interesy AIT poprzez znaczącą zmianę jego sytuacji prawnej.

76. Podnosząc swoje argumenty, AIT wskazuje na szereg wyroków Sądu i Trybunału.

77. W pierwszej kolejności AIT uzasadnia swoje stanowisko w ten sposób, że wyrok Sądu w sprawach połączonych Metropole télévision i in.[11] wymagał innej oceny niniejszego sporu. W tym względzie należy zwrócić uwagę na to, że w tamtym postępowaniu chodziło o osoby trzecie, które w postępowaniu administracyjnym, i to dziedzinie prawa konkurencji, dysponowały określonymi prawami procesowymi[12]. W tymże właśnie przypadku decyzja Komisji miała wpływ na pozycję konkurencyjną.

78. Następnie AIT uzasadnia swoje stanowisko wyrokiem Sądu w sprawie Kruidvat[13]. Nie ulega wątpliwości, że fakt braku udziału przez stronę skarżącą w postępowaniu przed Komisją nie prowadzi sam w sobie do niedopuszczalności skargi[14]. Sąd jednak pokreślił w wyroku wydanym w tym czasie, że dla legitymacji czynnej strony skarżącej nie wystarczy, aby strona ta konkurowała z podmiotami trzecimi. Podobnie jak we wspomnianym sporze nie było różnicy pomiędzy AIT i licznymi innymi uczestnikami obrotu gospodarczego na konkurencyjnym rynku[15].

11 — Wyrok z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawach połączonych T-528/93, T-542/93, T-543/93 i T-546/93 Metropole télévision i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-649.

12 — Punkt 62.

13 — Wyrok z dnia 12 grudnia 1996 r. w sprawie T-87/92 BVBA Kruidvat przeciwko Komisji, Rec. str. II-1931.

14 — Punkt 67.

15 — Punkt 70.

79. Ponadto AIT próbuje uzasadnić naruszenie prawa w postanowieniu, powołując się na wyrok Trybunału w sprawie Codorniu.

80. Jedyne widoczne podobieństwo polega na tym, że w tamtym przypadku chodziło również o ochronę nazwy. W przeciwieństwie do tamtego postępowania zarzucane naruszenie „prawa do nazwy" było spowodowane przez instytucję Wspólnoty, a nie jak w niniejszym przypadku, przez osobę trzecią. AIT nie podniósł jednak, że decyzja Komisji naruszyła w konsekwencji „prawo do nazwy".

81. Sprawa Cook [16], przytoczona przez AIT, różni się od niniejszego sporu tym, że chodzi tam o postępowanie w sprawie pomocy państwa, do którego stosuje się specjalne przepisy dotyczące sytuacji prawnej innych przedsiębiorstw.

82. Wreszcie przywołany przez AIT wyrok w sprawie Groupement des agences de voyages [17] także nie jest w stanie uzasadnić argumentacji, według której Sąd naruszył prawo przy ocenie legitymacji czynnej, ponieważ „Groupement" nie przyznano jej właśnie z powodu braku uczestnictwa w przetargu [18]. Legitymację czynną przyznano natomiast stowarzyszeniu biur podróży, które wzięło udział w przetargu [19].

83. W związku z powyższym zarzut drugi jest bezzasadny.

C — *W przedmiocie zarzutu trzeciego*

1. Argumenty stron

a) AIT

84. Tytułem żądania ewentualnego w zarzucie trzecim AIT podnosi naruszenie przysługującego mu prawa do skutecznego środka zaskarżenia, zagwarantowanego w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Ponadto AIT zarzuca naruszenie swoich praw autorskich, które gwarantuje art. 17 akapit drugi karty praw podstawowych. AIT twierdzi wreszcie, że w związku z tym, iż państw trzecich nie dotyczył obowiązek stworzenia skutecznych środków zaskarżenia, główna przyczyna

16 — Wyrok z dnia 19 maja 1993 r. w sprawie C-198/91 William Cook przeciwko Komisji, Rec. str. 2487.

17 — Wyrok z dnia 28 października 1982 r. w sprawie 135/81 Groupement de agences de voyages przeciwko Komisji, Rec. str. 3799).

18 — Punkt 7.

19 — Punkt 13.

odmowy przyznania legitymacji czynnej w wyroku w sprawie Unión de Pequeños Agricultores [20] nie znajduje zastosowania w niniejszym przypadku.

87. W niniejszym przypadku naruszenie tych praw uzasadniono naruszeniem karty praw podstawowych. Sąd jednak nie był związany kartą, ponieważ nie ma ona charakteru prawnie wiążącego.

b) Komisja

85. Komisja wskazuje na to, że AIT nie udowodnił, iż został pozbawiony skutecznego środka zaskarżenia, ponieważ mógł on szukać ochrony sądowej w Tajlandii. AIT twierdził jedynie, że krajowe środki zaskarżenia są nieskuteczne, ale tego nie udowodnił. Poza tym prowadziłoby to do sytuacji, w której osoby z państw trzecich, w których nie ma zapewnionych skutecznych środków zaskarżenia, znajdowałyby się w korzystniejszej sytuacji aniżeli osoby w obrębie Unii Europejskiej, gdzie istnieje taki obowiązek.

88. Za podstawę prawną wymogu skutecznego środka zaskarżenia można by ewentualnie uznać wytyczne wynikające z europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, która wiąże także instytucje Wspólnotowe, w tym Sąd. Odpowiednia argumentacja nie została jednak przedstawiona.

89. W związku z powyższym zarzut trzeci jest bezzasadny.

VII — W przedmiocie innych żądań

2. Ocena

86. Strona wnosząca odwołanie zarzuca także naruszenie przez Sąd prawa do skutecznego środka zaskarżenia oraz naruszenie jej praw autorskich.

A — *Argumenty stron*

90. AIT twierdzi, że CEERD/FIHRD nie posiada osobowości prawnej. Komisja naruszyła zatem zasadę dobrej administracji

20 — Wyrok z dnia 25 lipca 2002 r. w sprawie C-50/00 P Unión de Pequeños Agricultores przeciwko Radzie, Rec. str. I-6677.

wynikającą z pkt 2 ust. 2 „Guidelines for applicants" programu Asia-Invest, zgodnie z którym można zawierać umowy tylko z takimi podmiotami, które posiadają osobowość prawną zgodnie z właściwym im prawem krajowym i których statuty zostały sprawdzone.

93. AIT nie udowodnił ponadto, że Komisja zaniechała zbadania, czy zostały spełnione wymogi właściwego zawarcia umowy.

94. Ogólnie rzecz ujmując, AIT nie zdołał udowodnić, że Komisja naruszyła zasadę dobrej administracji. W konsekwencji żądania dodatkowe należy oddalić jako bezzasadne.

91. Zgodnie ze stanowiskiem Komisji FIHRD jest osobą prawną. Fakt, że CEERD jest oddziałem FIHRD, nic nie zmienia w sytuacji stron umowy. Chodzi tu o problem pomiędzy AIT, FIHRD i T. Lefèvrem. Ponadto Komisja wskazuje na to, że sądy wspólnotowe poprzez stwierdzenie nieważności umowy nie mogą zakazać używania nazwy.

VIII — W przedmiocie kosztów

B — *Ocena*

95. Zgodnie z art. 122 akapit pierwszy regulaminu Trybunału, jeżeli odwołanie zostanie oddalone, Trybunał rozstrzyga o kosztach. Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu Trybunału, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 118 regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie AIT kosztami postępowania, a AIT przegrał sprawę, należy obciążyć go kosztami postępowania.

92. Jak wynika z dokumentów przedłożonych w Sądzie, jednostka, z którą Komisja zawarła umowę, mianowicie FIHRD, posiada wymaganą osobowość prawną. Sam status prawny CEERD jest w tej kwestii bez znaczenia.

IX — Wnioski

96. Z powyższych względów Trybunał orzeka, co następuje:

1) Odwołanie zostaje oddalone.

2) AIT zostaje obciążony kosztami postępowania.